Izhaja
vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilo koroških Slovencev

Velja
za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXII. Celovec, 26. malega srpana 1913. Št. 30.

Orli in koroška vlada.

Dne 29. junija se je vršila v Svečah Einspielerjeva slavnost, katera je nadvse sijajno izpadla in na vse udeležence napravila neizbrisen vtis. Vse je bilo lepo in mirno, vse se je izvršilo v najlepšem redu, samo okrajni glavar pl. Rajner v Celovcu bi ne bil zdrav, ako bi se ob to vzvišeno slavnost po svojih posebnih manirah ne obregnil. Čujte!

Nekaj Orlov (3 do 4) je prišlo ob kakih pol sedmih zjutraj v uniformah po cesti iz Št. Janža v Sveče; hoteli so iti k procesiji. A v Bistrici so jih orožniki ustavili, češ, »Orli« se ne smejo nikjer v uniformi pokazati. — Fantje so se vrnili ter odložili in zakrili glavne Orlove znake: čepico in pas; zakrili so tudi rdečo srajco! — Toda v drugič so jih orožniki ustavili ter jih tudi tako niso pustili naprej. Medtem so prišli tudi velikovški »Orli« brez čepic. Fantje, ki drugih jopičev in hlač niso imeli, so bili v zadregi! Šli so še enkrat nazaj, tako da so približno 2 do 3 ure hodili sem in tja. Medtem prispe nek orožnik v Keznarjevo hišo v Sveče, kjer so se sveški »Orli« pripravljali za častno stražo in za procesijo! Ta je kričal, da sploh nikjer in nikdar, niti v cerkvi, niti v procesiji ne smejo nastopiti v uniformah! Komisar Wolfsegger je seveda takoj izjavil, da glede cerkvenega opravila nima nobene pravice ter se lahko »Orli« v okviru cerkvenega slavlja prosto gibljejo! — Ko so se hoteli »Orli« (16) v uniformah pridružiti po stranski poti čez polje procesiji, prileti orožnik z nasajenim bajonetom! Nismo vedeli, koga bo nasadil na bajonet! Šele, ko se mu je pojasnilo, da Orli ne morejo v gatah hoditi ter se pred celo procesijo na polju preobleči, se je vdal! — Cel dan so komisar in orožniki patrulirali: Vsaka rdeča srajca ali surka jih je hudo zbodla. — Seveda se med tisočerimi ljudmi živ krst ni jezil nad Orli kot edinole orožniki. Zopet enkrat sta bili Avstrija in Koroška rešeni! — Pomislite! Orli! rdeče srajce! krepka, čila slovenska mladina, čepice, surke, čistost, treznost, abstinenca! To vendar ni koroško; na to okrajno glavarstvo in nemčurske občine niso navajene.

Kaj je v deželi navadno' Hreščeče harmonike, pijančevanje, ples in take podrobnosti! In zares! Kot nalašč, da se pokaže v celi abotnosti postopanje oblasti, je tik pred cerkvijo, pred nosom vseh 1500 Slovencev, komisarja in orožnikov bila godba v nasprotni gostilni! Tako torej. Mi delamo za poštenost, za zmernost, za vero! Nosimo Kristusa okrog, slavimo sv. Evharistijo, se navdušujemo ob starih mučenikih za vse najtežje čednosti; glejte ga spaka, tam vmes pa igra lascivna godba svoje odurne, večno-enakomerne: Tam-tam-tam! Rom-pom-pom! Bog se usmili Avstrije! Naše katoliške fante gonijo po polju z bajoneti, godba pa sme obenem podirati, kar mi zidamo!

Mislimo, da tako čudnih ljudi, kakor je celovški okrajni glavar, je malo na avstrijski zemlji. Z Dunaja pošiljajo dan za dnevom na vse strani razne odloke, papirje, nasvete, naj se mladina varuje pred slabo družbo, pijančevanjem in razuzdanostjo, naj se poprime telovadbe in domoljubno vzgaja. To slišimo vsak dan. Samo okr. glavar pl. Rainer ima gluha ušesa za take stvari. On najbrže misli, da so »muzikontarji« in pa »geruš« veliko bolj primerno sredstvo za vzgojo mladih ljudi, kakor pa telovadba. Drugače bi očividno naših Orlov ne preganjal. Kaj res ni na Koroškem nobenega pametnega človeka več, da bi naredil enkrat konec muham tega čudnega in posebnega možakarja.

»Mir« in ljubljanski državni pravdnik.

Že zadnjič smo prinesli poročilo o teh dogodkih, ki jih danes popisujemo pod naslovom: »Orli in koroška vlada«. Današnje poročilo je nekoliko spremenjeno, ker starega še ne smemo prinesti. Zadnjič je bil namreč ljubljanski državni pravdnik te misli, da je boljše, da to poročilo ne zagleda belega dne in je zato kratkomalo celo poročilo zaplenil. Najbrže je mislil, da bi bilo kaj takega nemogoče in da je urednika kdo nafarbal. No, naš urednik se je pritožil zoper tako postopanje državnega pravdnika na ljubljansko sodnijo. Obravnava je bila dne 22. julija od pol 5. do 6. ure. Zagovornik našega lista advokat g. Vencajz je izrazil svoje začudenje, kako je bilo mogoče, da ni pustil državni pravdnik tega poročila tiskati. Listi »Edinost«, »Novi čas«, »Straža«, »Gorenjec« so vsi prinesli ravnotako poročilo in državnemu pravdniku še na misel ni prišlo, da bi te liste zaplenil. Kaj velja za te liste druga mera in druga pravica kakor za »Mir«. Drugič je zagovornik poudarjal, da je »Orel« od vlade priznano telovadno društvo, da ne pomeni nastop »Orla« v Svečah nobenega izzivanja, ker so Sveče čisto slovenski kraj. Poleg tega so nastopili »Orli« pri čisto cerkveni slovesnosti. Zato je postopanje oblasti proti »Orlu« nekaj nezaslišanega in odločno obsodbe vrednega! Še bolj je pa obsojati, da ne sme list poročila takega postopanja objaviti in primerno v javnosti ožigosati.

Tudi sodniki so bili te misli kakor g. zagovornik in zato so zaplenitev tistega poročila po večini razveljavili. Proti temu se je pa državni pravdnik zopet naprej pritožil.

Celovškemu glavarju Rainerju pa damo ta svet, naj preganja po orožnikih vlačugarje in vlačuge, šnopsarje in barabe, naj preganja pijančevanje in razbrzdanost, s tem bo imel strašno veliko dela, naše poštene in pametne telovadce pa naj pusti pri miru. Koroška se ne bo zaradi njih podrla; take neumne misli blodijo lahko po glavi kaki nemško-nacionalni prismodi, pa ne resnim možem.

Tožba brez podlage.

V ponedeljek, dne 21. t. m., se je vršila v Celovcu pred deželnim sodiščem obravnava zoper notarja marki Luko Bono in advokata dr. Niko Mičića iz Dubrovnika v Dalmaciji, zoper katera je državno pravdništvo v Dubrovniku dvignilo tožbo po § 305

Podlistek.

Ciganski župnik.

Humoreska. Iz češkega prestavil Rožan.

I.

»France, France, hitro, hitro!« donel je ostri, prestrašeni ženski glas po župnišču v Trebušinu. »Prosim te, hitro, hitro!« in udar za udarom je padal na duri župnikove spalnice.

Prestrašeni župnik Čejka je naravnost skočil iz postelje — zoper svojo navado se še pokrižal ni, nataknil si hlače in med oblačenjem hišne suknje je odpiral vrata.

»Kaj pa je?« je vprašal prestrašen. Za durmi njegove sobe je stala trepetajoča njegova sestra, katera mu je oskrbovala gospodinjstvo. »Tatje, opitani prašiček je proč,« je vzdihnila z zadnjo močjo.

Župnik je zvil roke — to je bilo lepo presenečenje!

»Jaz sem vedno pravila, ti jemlješ v hišo cigane, še prenočiti jih puščaš tu, in kaj imaš od tega, France, da jim daš, kar kje dobiš. In mene ne poslušaš, kuhati jim moram — ciganom moram jaz kuhati — gospodje sobrati se ti smejejo in ljudje ž njimi, »ciganski župnik« ti pravijo, in ti nič ne maraš,« tako je v eni sapi jadikovala župnikova sestra.

»No, no, Tončka, če nič drugega, kakor prašička —«

»Še to-le — kaj pa so ti imeli tedaj še vzeti, saj nimaš nič drugega, kakor tega prašička, vse razdaš in jaz naj bi še iz svojega kupovala obleko in tebi to nič ni, da so ti ukradli vse, kar imaš. In s tati vedno občuješ — s cigani!«

»Tončka, cigani nam našega prašička niso ukradli,« je odločno, razburjeno zavrnil župnik sestro.

»Naj je vzel, kdor je vzel, cigani to niso bili in punktum,« je končal disputacijo. »In zavoljo prašička ne bova žalovala, to ti pravim.«

»Žandarmom bom naznanila, policijo pokličem —«

»Nobenega ne boš klicala in nič naznanjala,« je zapovedoval enako odločno. »Sicer pa počakaj, bom brž prišel na dvorišče,« je rekel in zaprl. Ko se je oblačil, je opravljal jutranjo molitev.

Glasno jokajoč se je vrnila gospodinja v farovško dvorišče — bila je šel pol tema. A saj je imela celo noč tako hude sanje, da ni mogla zaspati in vnovič in vnovič se je zbudila. In zjutraj, komaj je prišla na dvorišče — vrata pri hlevu odprta in prašička nikjer. Tega ni storil noben drug kot cigani, katere gospod brat vedno vabi v župnišče.

»Gospod brat« je bil medtem še zgoraj. Bil je še krepak mož, lepega obličja, a še lepše duše. Kar je imel, je razdal, reveži so dannadan z njim delili južino in večerjo. In kar je bila prav njegova posebnost: bil je »ciganski župnik«.

Tako ga je imenovala cela fara in vsi župniki v okolici. Da, sam škof ga drugače ni nagovoril kakor »ciganski župnik«, ko so mu Franca Čejko pod tem imenom predstavili. A župnika to ni žalilo — prej se je s tem ponašal. Da, hvalil se je s tem, da vabi k sebi cigane, in ti, da k njemu hodijo kakor na svoj dom, on da jih je nagnil, da gredo k njemu k sv. spovedi in da jim podaja nebeški kruh, da je on krščeval njihove otroke. In koliko zakonov je med njimi krščansko blagoslovil, ko so po večini skupaj živeli brez blagoslova cerkve, koliko njihovih otrok je pred postavo legitimiral. Zavoljo ciganov se je učil madžarsko, ker je moral često pisati po matrične dokumente na Ogrsko, da, celo cigansko se je znal z njimi pogovoriti!

Njegovi župljani so bili v začetku nevoljni, a privadili so se. In končno so celo radi videli cigane pri službi božji, da, govorili so z njimi, posebno od tega časa, ko je mlad cigan-umetnik o polnočnici zaigral na

kaz. zak., češ, da sta na »protestnem shodu« v Dubrovniku dne 24. novembra 1912 v svojih govorih slavila od postave prepovedana dejanja s tem, da sta govorila proti razpustu občinskih zastopov v Splitu in Šibeniku v Dalmaciji. Zastopnika obtožencev sta bila dr. pl. Reinle in dr. Messiner v Celovcu, drž. pravdništvo pa je zastopal dr. Spängler. Državno pravdništvo opira svojo tožbo na sledeče besede marki Bone v njegovem govoru: »Če nas za naše simpatije do balkanskih narodov kaznujejo s tem, da kršijo ustavo in zakone in da omejujejo našo občinsko avtonomijo, naj nas to ne briga! Tudi tokrat se bodo hudo varali, kakor so se še vedno.« Tožba zoper dr. Niko Mičića pa se opira na besede: »Nemoteno in brez strahu dajmo duška svoji radosti nad veličanstvenimi zmagami naših bratov. Ne dajmo se prestrašiti, naj nam razpuščajo občine, naj odpirajo ječe, saj se v ječah rodi svoboda.« Govor dr. Mičića je bil zelo popačeno objavljen v »Crveni Hrvatski«, vsled česar je dr. Mičić poslal še istega dne temu listu popravek. Pravilno pa je objavil njegov govor list »Dubrovnik«; državni pravdnik pa je dvignil tožbo na podlagi poročila v »Crveni Hrvatski«.

Marki Bona je v svojem zagovoru poudarjal, da dotično zborovanje v Dubrovniku ni bilo nobeno protestno zborovanje zoper razpust občinskih zastopov mesta Split in mesta Šibenik, ampak je bilo le manifestacijsko zborovanje v proslavo zmagoslavnega orožja balkanskih bratov v vojski zoper Turke. Ves program, zastave, vzkliki in vse drugo je bilo z okrajnim glavarstvom vnaprej natančno določeno in se je tudi točno po dogovoru izvršilo. Vladni komisar Mraz je bil s potekom shoda zelo zadovoljen in se je nasproti markiju Boni kot predsedniku shoda o poteku manifestacije laskavo in pohvalno izrazil. Govor markija Bone je bil pomirjevalen in ni vseboval ničesar protipostavnega. Govornik je imel spisan govor, si je od časa do časa pogledal v svoj koncept, vendar ne more reči, je li vse govoril ali ne, kar je imel zapisanega. Obtoženec pravi, da ni izgovoril ničesar protipostavnega, da pa tudi ni imel namena, kaj takega govoriti.

Dr. Mičić je označil poročilo v »Crveni Hrvatski« kot popačeno, ne taji pa inkriminiranih besed v »Dubrovniku«, pač pa odločno zanika, da bi se njegove besede nanašale na razpust občinskih zastopov v Splitu in Šibeniku, o kateri zadevi se na shodu sploh ni govorilo; pravi, da je izgovoril inkriminirane besede z ozirom na kroge v Dubrovniku, ki jim manifestacija v proslavo zmagonosnega orožja balkanskih bratov ni bila po volji, čeravno je bila od politične oblasti dovoljena. Pa četudi bi se bile njegove besede nanašale na razpust občinskih zastopov v imenovanih dveh mestih, bi to ne bilo nič kaznjivega, ker je bil razpust občinskih zastopov n e p o s t a v e n, ker ni v sporazumu z deželnim odborom in ker res noben govornik na protestnih shodih v Splitu in Šibeniku zavoljo tega ni bil obtožen ali kaznovan.

Izvajanja obtožencev so v polni meri potrdili, oziroma niso prav nobene protiizpovedi podali policijski komisar Ivan Mraz, policijski agent Ivan Strmšek, dr. Degiolo, urednik lista »Dubrovnik« Anton Benussi, zdravnik dr. Luka Drašić in vpokojeni davkarski uradnik Sesar. Dopoldanska obravnava se je morala preložiti na popoldne, ker je moral zaprisežen tolmač za hrvaščino g. prof. dr. Kotnik pregledati in popraviti napačne prevode iz hrvaščine v nemščino, ki jih je oskrbel zaprisežen tolmač v Gradcu, ki je na primer znani izraz krščanska »raja« prevedel v krščanski »Paradies«. Zagovornika sta imela lahko opravilo in je sodni dvor oba obtoženca oprostil, ker ni bilo nobenega dokaza, da je marki Bona res govoril tako, kakor pravi obtožnica in ker se od dr. Mičića izgovorjene besede sploh ne nanašajo na razpust občinskih zastopov v Šibeniku in Splitu, ampak po soglasni izpovedi teh prič le na manifestacijsko zborovanje v Dubrovniku. Pri obravnavi navzoči Slovenci so oprostilno razsodbo sprejeli z velikim veseljem.

Nov nemškonacionalni polom.

Nemški nacionalci so zelo slabi gospodarji. Državo so spravili v grozne dolgove, da si poslanci zastonj ubijajo glave, kako izboljšati finance in državo rešiti poloma. Kako rastejo dolgovi v naši deželi, ne da bi bili v njej nacionalci ustvarili kako imenitno napravo, ki bi se obrestovala, kakor znajo modri Kranjci, vé pri nas že vsak otrok. Ravno mesto Celovec so pritirali v grozne dolgove, za katere jamči — dežela, torej tudi Slovenci, in vendar nam Celovec povrača to dobroto s tem, da hujska uradništvo na kolodvoru, da mirnim Slovencem ne dajejo niti voznih listkov, če jih zahtevajo v svojem jeziku! — V Gradcu so tako zagospodarili, da so odstopili in poklicali na pomoč vladnega komisarja. Znani so škandali v nemškutarskih občinah, kakor v Pokrčah ali svoj čas v Vernbergu, dokler so tam gospodarili nemškutarji, znano je slabo gospodarstvo v Borovljah, za katero bi zaman iskali para daleč naokoli! Zares! Kjer si želijo slabega gospodarstva, naj občine le prepustijo nemškim nacionalcem in njihovim pomagačem nemškutarjem! Ti bodo občine kmalu »korenito ozdravili«.

Ni še poravnana škoda po strahovitem polomu laške nemškutarske šparkase, že se vrača nemškim nacionalcem za njihove grde laži o slovenskih posojilnicah za časa poloma nemške »Centralkasse« z novim polomom v njihovih vrstah. Kakor poročajo nemški krščanskosocialni listi, je nastal polom v nemškonacionalni alpski ljudski banki (»Deutsch-alpenländische Volksbank«) v Inomostu. Izguba znaša okrog pol milijona, nekateri govore o 800.000 K. Da bi kolikortoliko prikrili še večji škandal, so člani vodstva in načelstva sami začeli sanacijo. Seveda bodo pri tem njihovi žepi grozno trpeli. Tako bodo sicer vlagatelji kriti, zato pa izgubijo člani vse vplačane deleže in jamčijo poleg tega še s štirikratnim zneskom. Mnogo bodo trpeli razni poroki, katere se je pri raznih meničnih kupčijah vlovilo s sleparskimi obljubami in neresnicami. Nekateri obrtniki bodo prišli v konkurz. Samo neki sodnijski uradnik v Inomostu bo trpel vsled sleparskih vpiskov okrog 100.000 K škode.

Banka je bila ustanovljena pred osmimi leti. V njenem vodstvu so bile vse nemškonacionalne visoke glave tirolske, med prvimi državni poslanec dr. Erler in deželni poslanec dr. Wenin. Navidezno je banka dobro prospevala, ker je še lansko leto razdelila 5 % dividendo. Konečno pa so prišle na dan nerednosti, poneverbe itd. Revizija knjig je prinesla vsak dan nova sleparstva, tako da je moral občni zbor banke dne 5. t. m. s primanjkljajem pol milijona kron skleniti likvidacijo.

»Štajerc« in drugi nemškonacionalni listi bodo o tem seveda molčali kot grob, čeravno so svoj čas o izborno vodenih slovenskih posojilnicah nagromadili cele kupe papirja laži, ker so se jim cedile sline po slovenskem denarju, da bi bili napolnili svoje prazne blagajne. Pa ni šlo! Naši ljudje so premodri, ravnotako modri, kakor so trapasti tisti, ki sta jim »Štajerc« in lutrovska »Bauern-Zeitung« edino zveličavni evangelij!

Vojska na Balkanu.

Zdi se, da se druga, bratomorna vojska bliža svojemu koncu. Bulgarija je izmučena, onemogla in na resen odpor sploh ne more več misliti, odkar so prestopile Donavo rumunske čete in zasedle velik del bulgarske zemlje na severu. Na jugu je oživel Turek. Turška armada je prekoračila črto pri čataldških utrdbah in, ker ni našla odpora, takorekoč igraje zasedla Odrin in Lozengrad, za katera se je prelilo toliko krvi. Bulgarija se je obrnila na velesile, ki so Turčiji zagrozile, toda turška vlada se za te grožnje ni zmenila mnogo, ker je pustila armado nemoteno prodirati. Srbija, Grčija in Rumunija so voljne, skleniti z Bulgarijo mir, toda predno se ne sklene mir, svojih armad ne bodo odpoklicale. Rumunska armada je prodrla do 60 km blizu Sofije, zdi pa se, da ne bo vkorakala v Sofijo, ker so Rusija in Avstrija posredovale v Rumuniji, Srbiji in Grški, da naj Bulgarije preveč ne ponižajo. Zdi se, da bi Srbom samim to ne bilo všeč, ker so že dosegli svoj namen in ne marajo Bulgarov preveč oslabiti; zato tudi ne prodirajo dalje, ampak čakajo — deloma že na bulgarskih tleh, da se Bulgarija brez nadaljne vojske uda, kar je po nekaterih vesteh že storila. Natančnejša pojasnila naj dajo sledeče brzojavke:

Prodiranje srbskih čet.

B e l g r a d, 21. julija. Včeraj so srbske čete napredovale od Zaječara do bulgarske stražnice na bulgarskem ozemlju ter razbile bulgarske čete, ki so imele velike izgube. Bulgari so se umaknili proti Vidinu. — Vsled napredovanja rumunskih čet preko Ferdinandova in vsled njihove bližine s srbskimi četami v bližini Pirota, je bulgarska vojska vidinskega okrožja odrezana.

Srbija vpliva na Grčijo, da svoje zahteve zniža.

P a r i z, 21. julija. Ministrski predsednik Pašič se zelo prizadeva, da bi Grčija svoje zahteve napram Bulgariji znižala. Venizelos bo tozdevno še konferiral s kraljem Konstantinom, ki je še nespravljiv. Vendar je upati, da Grčija, ako Bulgarija pokaže dobro voljo in pogajanj ne bo zavlačevala, nekaj odneha. Velesile bodo mir na vsak način revidirale, zlasti z ozirom na to, da se Bulgarija ne sme preveč oslabiti. Trma bi Grčiji utegnila zelo škodovati, ker je mogoče, da jo Srbija v tem slučaju ne bi več podpirala. V Parizu se spričo diplomatične spretnosti Pašića nadejajo ugodnega uspeha. Grki se ne smejo preveč na Turčijo zanašati, ker bodo velesile slednjo že ukrotile.

---

koru solo na gosle in drug je k temu z milim glasom pel: »Rojen nam je Kristus«, in pridal še nekatere božične pesmice, katerih še nikdar niso slišali. Sprijaznili so se s cigani posebno, ko so spoznali, kar je pri njih njihov mili župnik France Čejka in zbira okoli sebe cigane, da v celi okolici na deset ur daleč cigani niso ničesar ukradli . . . . . Da, še tožiti nihče ni mogel, da bi bili koga ogoljufali, narobe: ni bilo bolj natančnega kotlarskega dela in drugega kakor to, katero so jim naredili cigani.

Zasluge za to je imel župnik Čejka. Bilo je že davno, dobrih 20 let, odkar se je preselil v Trebušin. Cigani so ga okradli takrat brž — začetnika. A ni naznanil tatvine žandarmom, da ni izročil žandarmom niti mladega cigana, katerega je pri tatvini ujel. Narobe — pogostil ga je, dal mu je drugo, boljšo obleko — ponošeno — in potem je povabil njega in njegove tovariše na obiske. Tako se je začela njihova zveza.

In utrdila se je od tega časa, ko je pogostil samega vodnika in poglavarja ciganov, starega Toma. Tako so mu pravili, čeravno se je imenoval drugače — kdo ve kako —! Prišel je k njemu enkrat Tomo ogledovat in odšel je šele zjutraj — cel izpremenjen! Ali se je kdaj slišalo, da bi bil kdo starega cigana pogostil s povojenim mesom in pivom, da bi ga bil položil tudi v čiste, bele blazine? Branila se je sicer župnikova sestra Tončka takrat, a župnik je bil trdne volje in njegova beseda in odločitev je veljala — vsaj takrat tudi njegova mati — zdaj že rajnka — ga je za to njegovo ljubezen na noč poljubila. Bil je France njen sin tudi po njeni duši in dobrotljivosti — —!

Stari Tomo je zjutraj po sv. izpovedi pristopil k mizi Gospodovi. In ko se je dobri župnik odkritosrčno od njega poslovil, prijel ga je cigan za roko, stisnil jo in medtem, ko so mu solze iz oči izbruhnile in kapale na župnikovo roko, je rekel: Kako da sem, blagi gospod, danes prvikrat v svojem življenju spal v belih blazinah, kako da sem bil pri mizi Gospodovi, tako obečam zase in za vse svoje ljudi, da se blagemu gospodu nikdar nič ne izgubi; da niti iz cele vasi ne vzame nikdar ničesar noben cigan, tudi ne iz okraja, in če se kdaj kaj izgubi, blagi gospod se more zanesti, da to niso bili cigani. Tako je obečal takrat Tomo.

In bil je mož beseda in tudi njegovi cigani. Izgubilo se je sicer tu pa tam nekaj, a tata nikdar niso zasačili v ciganskem taboru. In ker so orožniki že poznali uzmoviče v okraju, iskali so jih brž in tako je zmanjkalo tatvin, katere so drugokrat samo ciganom pripisovali. (Dalje sledi.)

Mirovna pogajanja.

Bukarešt, 21. julija. Listi poročajo, da se je dosegel med Rumunsko, Srbijo in Grško sporazum o mirovnih pogojih ter se bo mirovna konferenca sestala v rumunskem kraljevem gradiču Sinaja.

Bukarešt, 21. julija. Bulgarska vlada je sprejela pogoj, da se Rumuniji odstopi ozemlje Tuturkaja — Dobrič — Balčik, kakor tudi pogoj, da rumunska armada Bulgarije ne zapusti, dokler se ne sklene mir.

Carigrad, 21. julija. Turška vlada je izdala na armado, ki prodira proti severu, armadno povelje, da naj zasede Trakijo in Odrin. Obenem je izdala turška vlada noto na velesile, v kateri jim naznanja, da je sklenila zasesti progo Marice do Odrina kot prihodnjo mejo med Turčijo in Bulgarsko.

London, 21. julija. »Times« poročajo iz Sofije dne 20. t. m.: Turki so po kratkem boju z malim bulgarskim oddelkom vdrli v Odrin. Redne turške čete požigajo, plenijo in provzročajo povsod grozodejstva. Druge turške čete prodirajo v vzhodni smeri.

Turčija v Odrinu.

Carigrad, 22. julija. Bivši minister za notranje zadeve Hadži Alil je imenovan za valija v Odrinu in bo jutri dospel na svoje mesto.

Srbija proti Turčiji.

Belgrad, 22. julija. Nastop Turčije je Srbiji vse kaj drugega kakor po volji. Turčija se moti, če misli, da s svojim nastopom stopi v konflikt samo z Bulgarijo. Turčija ne krši samo temeljnih pogojev londonskega miru, ampak tudi načela medsebojnega dogovora balkanskih držav. Turčija se izpostavlja nevarnosti priti v konflikt tudi z ostalimi balkanskimi državami.

Velesile proti Turčiji.

London, 21. julija. Danes se je vršila seja poslaniške konference. Velesile so soglasno sklenile, da ne dopuste, da bi Turčija izsilila revizijo sklepov Evrope glede na turško - bulgarsko mejo. Poslaniki dobe najbrže v četrtek tozadevne instrukcije, da pri Porti nastopijo. Konferenca se je posvetovala tudi o statutu za Albanijo in se more glede na to vprašanje zaznamovati napredek.

Politične vesti.

Volitve na Goriškem.

Na Goriškem so imeli deželnozborske volitve za splošno kurijo. Katoliška stranka se je ločila v dve struji. Mlado strujo vodi zdravnik g. dr. Brecelj, staro strujo pa zlasti na šolskem polju velezaslužni gospod dr. Gregorčič. V domače prepira Slovenske Ljudske Stranke na Goriškem se ne bomo mešali, odločno pa moramo z načelnega stališča grajati način boja, ki ga je uvedla stara struja proti novi struji: Očitala je g. dr. Breclju predvsem, da je privandral iz Kranjske na Goriško delat zdražbo. To je nasprotno načelom S. L. S., ki ne taksira Slovencev po deželnih mejah in obsoja vsak tozadeven in Slovencem škodljiv separatizem. To orožje le pustimo nemškim nacionalcem, ki se ga na Koroškem neprestano in zelo neokusno poslužujejo. Ravnotako obsojamo z načelnega stališča, da se je stara katoliška struja združila z liberalci, da premaga novo katoliško strujo, in je bil res nato izvoljen »samostojni«, v resnici pa liberalni kandidat namesto dr. Breclja. Vse, kar je prav!

Nov komisar na Hrvaškem.

Cuvajev sistem, ki ga je uvedel na Hrvatsko Khuen Hedervary, se je vsled balkanskih zmag popolnoma ponesrečil. Ogrska vlada ni mogla udušiti hrvaške duše, pač pa je dosegla, da je hrvaška mladina obupala, da bi Hrvatje mogli v dosedanjih državnih mejah doseči samostojno kulturno življenje. Posledica tega je bila, da je Cuvaj res šel. Na njegovo mesto je imenovan za komisarja grof Ivan Škrlec, najbrž kak hrvaški mažaron. Dobil je pa nalogo, pomesti s Cuvajevim sistemom in shujskati Hrvate proti Srbom, ki živijo na Hrvaškem in so naši državljani. Khuen je svoj čas podpiral Srbe nasproti Hrvatom, Škrlec pa naj stori narobe. Iz tega se dá sklepati, da bo v bistvu ostalo na Hrvaškem vse pri starem, sistem bo dobil le novo, pa od stare nič boljšo, le navidez lepšo suknjo!

Dnevne novice in dopisi.

Naše društvene in družbine zastave na katoliški shod! Prosimo, da vsi tisti župni uradi, ki so na polah prezrli na drugi strani pole opombe o zastavah, takoj naknadno javijo dohod društvenih zastav, kakor tudi zastav (ne bander!) Marijinih družb. Tudi za nosilce zastav ženskih Marijinih družb, kakor sploh za vse zastave, naj se določijo le krepki in postavni fantje in možje.

Pojasnila glede slavnostnega sprevoda katoliškega shoda. Sprevoda se smejo udeležiti le tiste ženske, ki imajo prave narodne noše. Moški se udeleže vsi brez izjeme. Za ženske, ki nimajo narodne noše, a bodo imele legitimacije (vstopnice), bo pripravljen poseben prostor, da si bodo lahko slavnostni sprevod ogledale.

Vstopnice za katoliški shod, krasno umetniško delo, bo pripravljalni odbor odposlal 10. avgusta. Do tedaj bo pisarna mogla to ogromno delo izvršiti. Vstopnice bodo dobili samo tisti, ki jih bodo pri župnih uradih naprej plačali. Vsi udeležniki dobe tudi poseben časopis »Ljubljana ob hrvaško - slovenskem katoliškem shodu«,v katerem bodo vse podrobnosti. Pošljite S. K. S. Z. za Koroško nemudoma zglasilnice!

50letni mašniški jubilej kneza in škofa dr. Kahna. Knez in škof dr. Jožef Kahn je dne 17. t. m. obhajal na Tancenbergu svoj 50letni mašniški jubilej. Nad 160 duhovnikov iz cele dežele, posebno mnogo Slovencev, je prihitelo na to slavlje na Tancenberg. Prevzvišeni knez in škof dr. Kaltner je imel v opatijski cerkvi ganljiv nagovor, v katerem je slavil zasluge Nj. ekscelence kneza in škofa dr. Kahna na cerkvenem polju. Jubilant je bil ves čas navzoč in se je udeležil tudi njemu na čast od tancenberškega opata prirejenega banketa. Ganljivo so se poslavljali od visokega gospoda jubilanta gospodje duhovniki, premnogi v zavesti, da ga vidijo poslednjič; videlo se je vsem na obrazu, v očeh, da so ga ljubili kot pravega dušnega očeta, ki je imel toliko srca za svoje duhovnike, tudi za slovenske duhovnike, ki jih je v njihovem težavnem boju za vero in narod rad podpiral. Od nemških svobodomiselcev za to ni žel posebne pohvale, zato bo pa prejel tem večje plačilo od Vsevednega in neskončno Pravičnega. Od mnogih strani je došlo jubilantu mnogo čestitk, zlasti od duhovnikov, ki so bili zadržani. Tudi g. naučni minister Hussarek je brzojavno čestital. Čestitkam se pridružujemo tudi mi, sicer v bolj skromni obliki, zato pa večji iskrenosti in z vsem srcem!

Značilno! Uradna »Klagenfurter Zeitung« poroča, da je društvo za »Varstvo domovinstva« pod predsedstvom gospoda deželnega predsednika barona Fries - Skeneta samega izvolilo v častni odbor tega društva sledeče gospode: Deželni glavar Leopold baron pl. Aichelburg - Labia, beljaški župan Ludovik Assmann, dr. Karl baron Auer pl. Welsbach, predsednik trgovske in obrtne zbornice Maks vitez pl. Burger, Ernst vitez pl. Burger, Gilbert pl. Canal, Oskar grof Christallnig, namestnik štajerski grof Clary in Aldringen, feldmaršallajtnant Otmar Crušič, J. V. Dobernig, dekan Franzisci, ravnatelj Matevž di Gaspero, vpokojeni namestnik Leopold grof Goëss, stavbni nadsvetnik Pavel Grueber, vladni svetnik Franc Hann, Ferd. baron pl. Helldorff, dr. Avg. vitez pl. Jaksch, knez in škof dr. Kaltner, podobar Jožef Kassin. Tomaž Koschat, dr. Artur Lemisch, profesor dr. Lessiak v Pragi, dvorni svetnik Oskar Lobmeyr, grof Lodron, vladni svetnik dr. pl. Luschan v Berolinu, župan dr. Gustav pl. Metnitz, dvorni svetnik dr. Neuschöller v Trstu, knez Henrik Orsini in Rosenberg, rudarski svetnik Al. Plasser v Rablju, vladni svetnik vitez pl. Rainer, Ernest pl. Rauscher, dvorni svetnik Schuster v Beljaku, ravnatelj državnih železnic v Beljaku dr. Alb. Speil pl. Ostheim, dr. Steinwender, general baron pl. Teuffenbach v Gorici, poslanik grof Thurn, Vinko grof Thurn, dr. Waldner in slikar Willroider v Monakovem. — Tako se vpošteva celo pri nepolitičnih društvih, ki so pod direktnim vodstvom gospoda deželnega predsednika samega, slovenski element v deželi. Torej nemškonacionalni politiki, nekaj aristokratov, cela kopa političnih uradnikov in drugih več ali manj znanih osebnosti iz nemškonacionalnega tabora! Brez daljnega komentarja!

»Hermagoras - Burschenschaft in Klagenfurt.« Došlo je drobno pisemce z Dunaja pod tem naslovom v Celovec; pošta ga je dostavila — Mohorjevi družbi. Vsebina nezalepljenega pisma je bila beraška tiskovina za podporo nemškemu šulferajnu s podpisom: Gross. To se imenuje predrzen namig k samoumoru!

Odhod huzarjev k vojaškim vajam. 6. eskadron huzarskega polka št. 6 v Celovcu odide k manevrom na Ogrsko iz Celovca v nedeljo, dne 27. t. m., v Velikovec. V ponedeljek pridejo v Velikovec še 1. in 2. eskadron iz Jezernice pri Beljaku, 3. eskadron iz Št. Vida ob Glini in 4. ter 5. eskadron iz Volšperga. V torek, dne 29. t. m., se začnejo vaje preko Marenberga proti Muraszombat v južnozahodni Ogrski. Dne 27. avgusta se vaje končajo in dospejo eskadroni v svoje garnizije 11. septembra.

Nesreča pri strelnih vajah. Dne 18. t. m. so na strelišču v Glinjah vojaki ostro streljali. 80 huzarskih konjev se je splašilo in so se odtrgali. Razen enega, o katerem sumijo, da se je ponesrečil v kakem gozdu, so zopet vse ujeli, toda deset konjev je precej poškodovanih, da jih ne bodo mogli rabiti pri vojaških vajah.

»Freie Stimmen« o celovškem sodišču. »Freie Stimmen« pišejo, da so dobili Grafenauer, Korošec in tovariši hudo moralično zaušnico, ker sta bila gg. marki Bona in dr. Mičić pred celovškim deželnim sodiščem oproščena, češ, da njihove pritožbe v državnem zboru niso bile resnične. — Lepe pojme morajo imeti »Freie Stimmen« o sodnikih v deželi, če se jim zdi potrebno povdarjati, da so enkrat tudi dva Jugoslovana oprostili, katerima se niti senca česa kaznjivega ni moglo dokazati! Da se jim zdi potrebno zavoljo tega te sodnike šele hvaliti in njihovo objektivnost povdarjati, to je prav značilno za justične razmere v naši deželi, o katerih so, kakor smo že poročali, govorili gospod poslanec Grafenauer in drugi. Za to izpričevalo, ki so ga tu »Freie Stimmen« neprestovoljno podale, se jim bodo sodniki lepo zahvalili.

Odborova seja »Matice Slovenske« dne 12. julija. Predsednik se spominja † prof. Milana Pajka, ki je marljivo deloval na polju slovenske kulture, in † pisatelja Josipa Premka. — Spominska plošča pisatelju Jan. Trdini se vzida v Mengšu v novo šolo; društvo »Braća hrvatskega Zmaja« oskrbi pri tem na svoje stroške model reliefa. — Spominska knjiga »Matice Slovenske« bo poleg glavne študije Grafenauerjeve obsegala tudi druge monografije, ki so s predmetom v zvezi. — V kratkem se utegne rešiti vprašanje »Štajerske« (zemljepisja v »Slovenski zemlji«). Sprejme se beletristični spis »Gospodin Franjo«, odkloni pa načeloma pre-

Hitro pozabi

mnogo ljudi hude bolečine v križu, bodenje in trganje, protin in skrnino, ki so jih morali prestati, menijo, zdaj je tega za zmiraj konec, in če se bolečine obnovijo, potem Fellerjevega, bolečine pomirjujočega zeliščnega esenc-fluida z znamko „Elza-fluid“ zopet ni pri hiši! Naj bi te vrste opomnile naše čitatelje, da si naročijo 12 steklenic franko za 5 K od lekarnarja E. V. Fellerja, Stubica, Elza-trg št. 67, Hrvatsko, najbolje skupaj s Fellerjevimi odvajajočimi rabarbara-kroglicami z znamko „Elza-kroglice“ (6 škatlic franko 4 K), ki naj bi jih imel vedno pri hiši zoper gorečico, bolečine v želodcu, zaprtje, napihovanje, če nimamo teka in kislo riganje. Mnogo zdravnikov rabi ta priznana sredstva v svoji praksi in se izražajo zelo pohvalno o dobrih uspehih.

No — — —

vod iz angleščine »Istinita Sibirija ter popis izleta na Mandžursko«.

Žalostno. Piše se nam: 1. Nekje na Gor. Koroškem se je ustanovila podružnica nemškega šolskega društva (»Deutscher Schulverein«). Med odborniki imenuje »Kärntner Tagblatt« tudi č. g. Valentina Markleta, župnika pri Sv. Petru v Logu (St. Peter i. H.). Ta gospod je glasom šematizma načelnik društva, ki se imenuje »Eucharistischer Priesterbund«. Gosp. Marklet torej zastopa kot načelnik imenovanega društva takorekoč vso koroško nemško duhovščino, ki je domalega brez izjeme organizirana v tej zvezi! In ta gospod pristopi k društvu, ki koplje grob slovenski deci! In »Kärntner Tagblatt«, ki reflektira tudi na naročnike med slovenskimi duhovniki, se drzne to vest objaviti! Mi smo mnenja, da imajo nemški duhovniki med svojimi rojaki zadosti krščansko - kulturnega dela. Za vzgojo svoje slovenske mladine sami skrbimo. »Kulturo«, ki jo širi med nami nemški »Schulverein«, najodločneje odklanjamo! — 2. Zadnja »Bauern-Zeitung« (št. 29, str. 7) objavlja pismo beljaškega kateheta K. Mayerhoferja, v kojem imenovani gospod navdušeno pozdravlja nemški »Schulverein«, češ, da bi ga silno veselilo, ko bi se nemški duhovniki vedno bolj zanimali za to »obrambno« društvo, in da bi moral vsak duhovnik smatrati kot svojo častno nalogo, prispevati k temu, za njegov narod tako važnemu društvu! — Tužna nam majka! Ubogi slovenski otroci! Ne samo Vsenemci, ne samo vsemogočna nemškonacionalna stranka, ne samo brezobzirni, kruti šolski sistem na Koroškem, ne samo ti, ampak roko v roki s temi zakletimi verskimi in narodnimi nasprotniki ti hočejo iztrgati iz srca ljubezen do materinega jezika celó nemški duhovniki!! Bodi! Kakor proti drugim, bomo v tem oziru tudi proti tem zatiralcem svojega naroda najodločneje nastopili, in sicer z isto brezozirnostjo, kakor nastopajo oni proti nam!

Drobne vesti. V Temešvaru na Ogrskem ste umrli dve osebi pred par dnevi, kakor se zdi, na koleri. Zdravstvena oblast je vse potrebno ukrenila, da se bolezen ne razširi. — Na Laškem so aretirali sekcijskega načelnika v vojnem ministrstvu markija della Rocca, ker je menda izdal naši državi načrte laških trdnjav in druge važne vojaške skrivnosti. Laški list »Secolo« pravi, da ni nič resnice na zadevi, ampak da je Rocca prodal nalašč napačne načrte, da je dobil za laški špionažni fond več denarja. Na ta lim Lahom, ki bi škandal radi prikrili, se pač noben človek ne bo vsedel. — Iz celovške deželne bolnišnice so pobegnile tri zloglasne, bolne ženske. Nič novega! — V Dravo je šla žena železniškega oficijanta v Beljaku, Karolina Beranek. — Šukri pašo so Bulgari prepeljali iz Sofije v Plovdiv.

Po tiralici išče sodna oblast Petra Frohnwieserja, rojenega v Požarnici pri Špitalu na Zgornjem Koroškem, zavoljo goljufije in poneverbe, 26 let starega Alojzija Mirnata, zavoljo tatvine rudarja Franca Ravnikarja iz Trbovelj in iz istega vzroka tudi hlapca Siegfrida Weiherja iz St. Salvatorja.

Velika poletna veselica v Postojnski jami. Letos se vrši prvič velika poletna veselica v Postojnski jami že v nedeljo, dne 3. avgusta. V to svrho bodo vozili ta dan od vseh strani posebni vlaki za polovično ceno v Postojno. Ker bodo prihajali vsi vlaki šele popoldne, je ustreženo p. n. udeležencem veselice tudi v tem oziru, da lahko obedujejo doma. Da bode veselica sijajna, v to nam jamčijo razne godbe, ki bodo koncertirale po jamskih dvoranah, podzemeljska restavracija in kavarna, uradovanje c. kr. pošte v jami, najrazličnejše zabave itd. Veselica se vrši pri vsakem vremenu in se prične že ob 1. uri popoldne ter traja neprenehoma do 7. ure zvečer, vsled tega se lahko vsakdo po volji in želji pomudi pri raznih zabaviščih ter si kljub temu tudi lahko ogleda vse podzemeljske krasote te svetovnoznane jame.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od 19. maja do 10. julija t. l. darovali: 400 K: Vis. deželni odbor kranjski; po 50 K: g. Edm. Kavčič v Ljubljani od dijaških vžigalic in dr. Karol Hinterlechner, c. kr. geolog na Dunaju; 60 K: volilo g. Jos. Potokarja iz Kamnika; 20 K: Ignac Gruntar, c. kr. notar v Ribnici; po 10 K: Jos. Lenarčič na Vrdu—Vrhniki, P. Miklavčič v Kočevju, dr. Fran Košmelj, nadšt. zdravnik v Ljubljani, Matija Skrajnar, nadz. juž. žel. na Dunaju in dr. Milan Škerlj, min. tajnik na Dunaju: 6 K: dr. Fr. Žižek, vseuč. docent in min. podtajnik na Dunaju; po 5 K: dr. Josip Kolšek, odvetnik na Laškem, Janez Klemenčič, vpok. poštni kontrolor in Ivan Dolenc, gimn. supl., oba v Ljubljani; 3 K: Jos. Skrbinšek, c. kr. profesor v Přibramu; po 2 K: Ivan Vodlak, c. kr. davčni kontrolor v Št. Lenartu v Slov. goricah in dr. Anton Mulej, sodni predstojnik v Gornjemgradu. Skupaj 634 K, za katero vsoto se društveni odbor vsem plemenitim darovalcem najiskreneje zahvaljuje.

Loterija, v kateri vsakdo zadene! V mislih imamo turške srečke, po kojih igralnem načrtu mora vsaka srečka zadeti vsaj 400, v srečnem slučaju pa tudi 400.000 zlatih frankov. Kupnina za to izborno srečko znaša samo 4 K 75 vin. mesečno in pomeni to vplačevanje toliko, kot nalaganje denarja v hranilnico, katerega lastnik turške srečke brez ozira na dobitke dobi, če hoče srečko zopet prodati. Kdor hoče tedaj z majhnim rizikom poskusiti svojo srečo s srečkami, v srečnem slučaju tedaj obogateti, v najneugodnejšem slučaju pa dobiti večji del ali v doglednem času vsled naraščajoče kurzne vrednosti tudi ves vplačani denar nazaj, ta naj takoj naroči izborno turško srečko, da zamore biti deležen že prihodnjega žrebanja dne 1. avgusta t. l., pri katerem bo izžreban glavni dobitek 400.000 frankov in pa več nadaljnjih dobitkov po 30.000, 10.000, 2500, 2000 in 1000 frankov. — Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slov. Stražo« gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19. — Sprejemajo se tudi priglasila k nakupu srečk avstrijske državne razredne loterijo in dajo zanesljiva in točna zadevna pojasnila.

Celovec. Ustanovni shod osrednje »Svete vojske«, protialkoholnega društva za Koroško, ki se je vršil v soboto, dne 19. t. m., ob 8. uri zvečer v prostorih hotela »Trabesinger« v Celovcu, je bil zelo povoljno obiskan. Sklicatelj gospod dr. Valentin Rožič pozdravi v iskrenih besedah vse navzoče ter povdarja v svojem govoru veliko važnost protialkoholnega gibanja za bodočnost koroških Slovencev. Ustanovni shod »Svete vojske« se ne vrši z veliko slovesnostjo, ker sedaj za to ni ugoden čas, zato naznani govornik, da se bo v jeseni vršil v Celovcu večji protialkoholni shod za celo Koroško. Nato govori o namenu in pomenu »Svete vojske« č. gospod župnik T. Ulbing. Namen tega gibanja je, da dovedemo slovenski narod do vsesplošne zmernosti, da zatremo z združenimi močmi čedalje bolj razširjajoče se pijančevanje. Najizdatnejše sredstvo do tega je popolna abstinenca, to je zdržnost od vseh alkoholnih pijač. Pa tudi resnični zmerniki lahko mnogo pripomorejo k temu cilju. Žganju pa velja brezpogojen boj! Ako bi se ta načela izvedla, bi bilo to nepregledneg pomena za posameznike in ves narod. Debata, ki je sledila nato, je bila zelo zanimiva. V njo so posegali č. gospodje: monsignor Podgorc, dr. L. Ehrlich, Smodej, dr. Rožič, dr. Jesenko, Kriegl, Errat, Kozlevčar in drugi. Videlo se je, da je to vprašanje globokega pomena. Članov je nato pristopilo v I. stopinjo 5, v II. 35, ki so nato izvolili sledeči odbor: gg.: dr. Rožič, Podgorc, dr. Ehrlich, Kozlevčar in gospa Vunčkova. Na predlog č. gospoda Smodeja je zbor sprejel soglasno tudi sedečo resolucijo: »Na ustanovnem shodu »Svete vojske« v Celovcu dne 19. julija zbrani zborovalci se obračamo na visoko deželno vlado in na merodajno cerkveno oblast, da z vso svojo avtoriteto in njima razpoložljivimi sredstvi podpirajo gibanje »Svete vojske« za zdržnost in treznost in da gredo tudi na roko »Slovenski krščansko - socialni zvezi«, zlasti telovadnim društvom »Orlom«, ki pospešujejo protialkoholno gibanje.« — Shod je počastilo s svojo navzočnostjo mnogo odličnega občinstva. Poleg drugih je bil navzoč tudi nadravnatelj Kreditne banke v Ljubljani, dolgoletni abstinent. Priznalno pismo na ustanovni shod je poslal tudi osrednji voditelj »Svete vojske« č. gospod svetnik J. Kalan kakor tudi gospod dr. Ferdo Müller, odvetnik v Celovcu. Brzojavno je čestitala na ustanovitvi »Svete vojske« v spodbudnih besedah »Slovenska Straža« v Ljubljani. Da je shod dobro uspel, je zlasti zasluga gospoda dr. Rožiča, ki je za ustanovitev vse potrebno pripravil in razposlal vabila. Led je prebit. Slovenci in Slovenke v Celovcu in po deželi, oklenite se »Svete vojske«! Zato v boj proti alkoholizmu!

Kazaze. Minula Cirilova sreda nam bo ostala vedno v spominu. Posetile so nas ta dan namreč gojenke »Narodne šole« v Št. Rupertu pri Velikovcu, spremljane od č. g. župnika Treiberja ter od peterih šolskih sester v zavodu. Otroci so se vedli zelo olikano, ponižno in hvaležno. Na drevesu naših deželnih šol - ponemčevalnic taki sadovi navadno ne rastejo. Po kratkem kosilu v župnišču so gojenke uprizorile na prostem mnogo raznih lepih otroških iger za razvedrilo in kratek čas. Da bi čedalje več Slovencev spoznalo vzorno urejenost te naše »Narodne šole« in bi pošiljalo tja svoje otroke!

Velikovec. (Slovo g. Dobrovca.) V nedeljo, dne 20. t. m., je prihitelo nad 300 Slovencev v Velikovec, da počaste svojega voditelja č. gosp. Jožefa Dobrovca, kateri se poslavlja od nas kot župnik v Črno. Trinajst slov. kat. izobraž. društev je bilo zastopanih. Najbolj se je izkazal moški zbor iz Št. Petra, kateri se je pripeljal na lepo ozaljšanem vozu z napisom: »Slov. kmet. društvo za Rudo, Št. Peter in okolico«. — Po pozdravu g. predsednika Čarfa prevzame besedo č. g. Franc Smodej iz Celovca. Govornik poudarja ob priliki odhodnice zgoraj imenovanega, kako je potreben pravi slovenski duhovnik, kako dela vztrajno, kako se žrtvuje in pomaga svojemu ljudstvu, iz katerega je izšel, kakor je to storil zmiraj vlč. g. Dobrovc. Prepričevalnim in v srce segajočim besedam g. govornika je sledilo burno ploskanje. Gosp. Čarf poudarja, kako je vlč. gosp. Dobrovc deloval na polju izobrazbe, zadružništva, narodne probuje, kako vesten je bil v cerkvi in v šoli. G. Mauchler opomni, da je slavljenec tudi zmiraj deloval za kmečko ljudstvo, da je skrbel kot odbornik »Zadružne Zveze«, da se je kmetom postreglo tudi z gospodarskim poukom. Gosp. župnik Dolinar se zahvali vlč. gosp. Dobrovcu v imenu vseh društev, kakor tudi osebno za njegove dosedanje nasvete ter ga prosi, da bi se tudi v bodoče, akoravno daleč od nas, spominjal zatiranih Slovencev tostran Drave; želi mu, da bi tudi v novem kraju žel tako spoštovanje in sad svojega delovanja kakor tukaj. Gosp. slavljenec se zahvali za čast, katero so mu izkazali ter poudarja, da je opravljal le svojo dolžnost, ko je delal za Slovence v velikovškem okraju. Obljubi nam, da nas bode obdržal v dragem spominu. K besedi se oglasita še gosp. učitelj Košir, kateri poudarja osebno prijaznost in vljudnost omenjenega ter kako vesten in natančen je bil v šoli kot katehet. Gosp. Albin Novak iz Sinčevasi pravi, da je vpliv č. g. Dobrovca tudi onstran Drave, sploh da ga časti cela Spodnja Koroška. Posebno zahvalo pa moramo izreči še g. nadučitelju Močniku iz Št. Petra, kateri je prihitel s svojim dobro izvežbanim moškim zborom, da povzdigne slavnost. Tudi šmarješki pevci so prihiteli jemat slovo od gosp. župnika Dobrovca. Glasovi pevcev so zadoneli tako milo, lepo, kakor bi žalovali z nami za odhajajočim boriteljem in voditeljem Slovencev velikovškega okraja. Marsikatero oko je bilo solzno. Gosp. župniku Dobrovcu želimo, da bi bil tam v Črni s takim veseljem sprejet, s kakršno žalostjo smo se mi poslovili od njega. Dal mu Bog še mnogo srečnih, plodonosnih let!

Možica. (K poglavju »šolski škandali«.) Ko smo čitali v »Miru« poročilo iz Prevalj »Proti šol. zakonu«, smo se spomnili, da je tudi pri nas gospod podučitelj Schwärtzler takšen Jurkovič, ki je delil otrokom v šoli: »Jahrbüchlein für die südmärkische Jugend«. Pa tudi korajžo ima ta gospod; ko je napravil dne 30. junija z otroki izlet na Leše, jim je zapovedal: »Daß ihr mir in Liescha deutsch red's«. Seveda je bil pač v strahu, da bi šolarji pristno nemške gostilne pri »Meisterlnu«, kamor jih je namreč zavlekel, ne poslovenil. Če misli g. Schwärtzler, da bo on slovenskim otrokom zapovedoval, kako naj govo-

rijo, se pa zelo, zelo moti. Ako pa slovenska govorica njegov »Gehörvermögen« pači, mu je prosta pot na Solnograško, odkoder je prišel. Toliko za enkrat; če bo treba, pa še drugič drugo, če je to še premalo.

Kotlje. (Razprodaja grajščinskega posestva.) Znana velika Javornikova grajščina, katero je pred tremi leti kupil Slovenec Franc Celestina od laške firme Fretenelli, je sedaj razprodana s kmetijami vred. Grad z bližnjim poljem in gozdom je kupil Nemec Ernst Osiander, vodja koteljskih nemškutarjev; oddaljene parcele so pokupili drugi posestniki. Skrivarnikovo kmetijo na Brdinjah je kupil fužinski delavec Hartman, Poilenovo v Prežihovem vrhu kmet Klošternik s Tolstega vrha in Prežihovo, tudi tam, župan Čas iz Guštanja. Razprodajati je začel že Celestina, a dokončal je šele Bauer iz Gradca, kateremu je prodal Celestina še nerazprodano.

Kazaze. (Marijina družba), ki je bila tu kot prva med koroškimi Slovenci leta 1903. od č. g. župnika Jurija Trunka ustanovljena, je obhajala minulo nedeljo desetletnico svojega obstoja. Slovesnost se je začela s slavnostnim vhodom članic v cerkev, na kar je sledila po dveh tihih sv. mašah slavnostna pridiga mil. g. prelata dr. Martina Ehrlicha, ki je v globoko premišljenem govoru propovedoval o Jezusovih solzah na Oljski gori, spajajoč s tem verski nauk o odvisnosti človeka od Boga ter o potrebi izpolnjevanja božje volje. Po teh splošnih, umsko in bogoslovsko prekrasno utemeljenih načelih, pokazal je govornik pazljivo poslušajočim vernikom najlepši vzor življenja po teh načelih: prebl. Devico Marijo. Pridiga je napravila na vse, ki so jo slišali, nepozabljiv vtis. Hvala visokemu govorniku! Po pridigi je bilo sedem novink sprejetih v Marijini družbo, za katere je nato mil. g. prelat ob asistenci domačega župnika ter č. g. L. Božiča daroval sv. mašo, pri kateri je bilo skupno obhajilo družbenic. Poglavitne dele sv. maše so spremljali pevci s pesmimi v latinskem jeziku. Slavnost je obiskalo tudi nekaj članic M. D. v Globasnici ter v Vogrčah, odkoder so prišla dekleta tudi z zastavo. Sploh je slovesnosti prisostvovalo izredno veliko ljudi. — Majričeva hiša v Grabnu je postavila ob potu nov umetniško izdelan križ, ki je v kras celi župniji. V nedeljo popoldne ga je domači sin č. g. L. Božič, kaplan v Tinjah, ob asistenci krajevnega župnika ter ob navzočnosti mnogo ljudi blagoslovil.

Borovlje. (Nov kras župne cerkve.) Ko pridem zadnjo nedeljo v cerkev, zapazim v stranski kapelici lepo novo podobo Srca Jezusovega. Nad tabernaklom se vzdiguje lepo, slogu tabernakla prikladna, pozlačena kupola in v njej skrbno izdelana in bogato pozlačena podoba Srca Jezusovega. Oboje je delo gospoda Jan. Goleša, podobarja in pozlatarja v Pliberku. Podoba vsem, kar sem slišal sodb, jako ugaja in se splošno hvali izdelovatelja. Vsa čast domačemu umetniku!

Spodnji Rož. (Nadležnost nemčurjev.) Zelo nadležni so postali zadnji čas naši nemčurji »Mirovim« naročnikom. Kakor hitro pride »Mir«, ga hodijo kar po vrsti beračit. Posebno siten je gostilničar Zec v Kapli, kateri bi ga vendar lahko sam naročil, ko ima tako imenitnega gosta iz Št. Janža, ki mu dá toliko izkupiti. Svetovali bi tem časniškim beračem, da si »Mir« sami naroče, če ga že tako radi berejo. Če pa že res vse zapijejo, da en sam teh par kronic ne zmore, naj si pa ustanovijo konzorcij; nekaj drobiža si bo pa vendar mogel vsak pritrgati. V slučaju, da tudi tako ne bi šlo, naj pa »napumpajo« tistega svojega »dobrotnika« iz Št. Janža!

Spodnji Rož. (Dvojna mera.) Kakšne reči se gode po tukajšnjih nemčurskih gostilnah, je razvidno iz dopisa iz Kaple v 29. številki »Mira«. Značilno pa je, da poklicani organi tega ne vidijo. Ni nobene ovadbe, nobene preiskave, ampak zdi se, da vse oblasti očesa vkup tišče, da bi ne videle. Vzemimo pa drug slučaj. V Svetnivasi je imel g. Šimon Šuran vinsko trgovino. Prodajal je dobra vina po ceni, zato je pa bil trn v peti našim nemčurskim gostilničarjem. Ovadili so ga, da prodaja ponarejena vina. Vpijanili so razne pijance in jih navadili, da so se šli valjat pred njegovo klet. Oko postave je bilo takoj pri rokah. Brž so bile vse oblasti na nogah. Celo kopo preiskav je imel na vratu. Na eni strani torej taka natančnost oblasti, na drugi pa vse slepo. Čemu ta razlika? Ali je morda to pripisovati temu, ker g. Šuran svojega prepričanja ni imel na prodaj? Na ta vprašanja bi želeli odgovora. Zares smeti imamo na Koroškem čez glavo, samo pometača bi potrebovali, in sicer zelo močnega, da bi bil v stanu očediti tudi višja smetišča.

Železna Kapla. (Slovo.) V nedeljo, 13. julija, so se poslovili od nas naš č. gosp. kaplan Andrej Trupe. Ker so se kratek čas bivanja med nami zelo priljubili, nam je bilo težko, ko so se s prižnice v kratkih besedah poslovili od nas, želeč nam božjega blagoslova. Posebno mladini so bili velik prijatelj. Tudi izobraževalnemu društvu so žrtvovali mnogo svojih moči. Ostanejo nam v trajnem spominu. Iz dna srca jim kličemo: »Na mnoga leta!«

Šmihel nad Pliberkom. (Slovo.) Ravno ko je naše slovensko katoliško izobraževalno društvo začelo kazati cvet v notranji obliki, smo izgubili najboljšega delavca iz društva, od vseh faranov spoštovanega, častitega g. kaplana Jožefa Feiniga. Niso bili priden delavec samo v narodnem, tembolj v Gospodovem vrtu. Vse jih je slavilo kot dobrega in lahko umljivega pridigarja. Vsem faranom bodo ostali njih nauki v globokem spominu. Ne bo jih pogrešalo samo društvo, ampak tudi tretjeredniki, katerih so zbrali gospod kaplan nad sto udov.

Grabštanj. (Pogreb.) Malo zakasnelo, ker ni bilo od druge strani v »Miru« poročila, poročamo: V Pokrčah je v župniškem vrtu padla s črešnje Klara Kopajnik, tč. gospodinja v tamošnjem župnišču, pd. Ognišova hči v Medgorjah, tako nesrečno, da je g. zdravnik iz Gospe Svete takoj konstatiral, da ne bo nobene pomoči več. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v Celovec v bolnišnico, kjer se je je lotila vročica in morda še kaka druga bolezen. V četrtek potem je bolnica ob pol 8. zvečer umrla in so jo prepeljali v soboto v Grabštanj k po domače Kutniku, odkoder je bil v nedeljo, dne 6. t. m., ob 3. uri popoldne pogreb na pokopališče. Rajna je bila 42 let stara, zgledna hči in vestna v službi. N. p. v m.!

Medgorje. (Pogreba.) Zakaj so zvonovi v petek, dne 18. t. m., tako milo jokali? Zato, da bi izgubo mlade matere objokali Bila je naša prijateljica, zgledna, tiha in pobožna ml. pd. Rutarca z imenom Jerica Pistotnik roj. Hubner, pd. Hanzlnova v Zablatah. Bila je stara šele 26 let in šele štiri leta v zakonu. Zapustila je mladega moža in tri drobne male otročiče. Zadnjega je povila šele v nedeljo preje in je, kakor njena mati, zraven hudo zbolela in po kratki, hudi vročici umrla. V srce segajoče besede domačega č. g. župnika ob njenem preranem grobu so izvabile marsikateremu solze v oko, ki jih sicer ni vajen. Počij se, mlada mamica! Tvoji otročiči ne bodo zapuščeni! — Dne 21. t. m. ob pol 4. uri zjutraj pa je zopet zapel mrtvaški zvon, naznanjajoč nam, da nas je zapustila pd. Mežnarjeva stara mati Marjeta Sibic, stara 75 let in mati sedmerih oskrbljenih otrok. Vzrok smrti je starost sploh in neka bolečina v hrbtenici posebej. Pogreb je bil dne 23. t. m. dopoldne. Naj počiva v miru!

Borovlje. (Vse hočejo po mestih posneti.) Odkar me ni bilo v Borovljah, so občinski očetje vpeljali nekaj novega. Pred kratkim sem imel srečo, to novost videti. Po mestih so očetje — gosp. Rieger jih imenuje ostanek iz časa, ko je cvetela komanda nekaterih malih — videli mrliče voziti v lepem vozu, ki ga vlečejo črni konji in kjer na vsaki strani voza korakajo črno uniformirani možje. »To moramo tudi mi imeti,« so si mislili očetje, »saj je naša vas pred dvema letoma postala trg, zato moramo že bolj nobel biti.« In res, postavi se hiša, napravi se voz, določijo se konji, kupi se uniforma za spremljevalce voza itd., davkoplačevalci pa kolnejo, ker so občinske doklade tako neznosno visoke in v novem letu se še povišajo, da se pokrijejo redni izdatki in visoke obresti za občinske dolgove, zdaj pa še te novotarije, samo da bo občinski dolg še večji. Zakaj ne počakati, da se občina malo izkoplje iz neumno napravljenih dolgov? Ja, seve, na to občinski očetje ne mislijo, ker so občinski odbor že tako sestavili, da komandirajo tujci, ki nič ali le malo plačujejo, domačini pa molčijo iz samega strahu pred zamero. Čemu pa potem toliko zabavljanja po kavarnah in boljših gostilnah čez občinsko gospodarstvo, ako pri volitvah in sejah kar molčite in na komando ubogate? Pokažite, da ste na svoji zemlji še vendar svoji gospodje! Ali je pa morda res že vse »odvisno« od »Südmarke«?!

Brnca. (Nova maša.) Ob velikanski udeležbi je pel v nedeljo, dne 20. t. m., v Zmotičah svojo novo mašo č. g. semeniški duhovnik Ciril Kandut. Vsa Brnca se je oblekla v svojo najlepšo obleko, da počasti novomašnika, ki je moral radi nepričakovanih ovir primicirati zunaj svoje rojstne fare. V dolgem sprevodu se je pomikala procesija iz farne cerkve proti Zmotičam, kjer je bil slavnostni prostor za sveto mašo krasno pripravljen. Po cerkvenem opravilu so se gostje zbrali v Prangarjevi lepo okrašeni uti k veselemu praznovanju lepega dneva. Akoravno se je popoldne vlila huda ploha, je bilo vse v največjem veselju do pozne noči. Krasni glasovi pevcev gg. bogoslovcev so poveličevali praznovanje pri božji službi in skrbeli za zabavo pri veselem delu. Nepozaben bo ta dan vsakemu, ki je bil pričujoč, kajti najstarejši Brnčani se ne spominjajo kake nove maše na Brnci.

Brnca. (Kresovi) na čast sv. Cirilu in Metodu so v obilnem številu plapolali tudi pri nas, samo pozabili smo vam, gosp. urednik, kaj poročati. Bilo jih je na vseh vrhih videti. Št. Lenarčani so jih imeli na predvečer 5, na soboto pa 6. Da so nekateri žgali kresove na predvečer, je bilo krivo to, ker niso v »Miru« čitali, kdaj naj se žgejo. Mislimo, da bi bilo boljše, brez ozira na dan, kresove žgati na predvečer svetnikov, ker so ljudje že tako navajeni.

Malošče. (Naš župan — paša) je v petek pred novo mašo č. g. Kanduta z mogočnim glasom zapovedal, da se mora slovenska trobojnica, ki je bila razobešena pri domu novomašnika, sneti, ker da je — ruska! Isti dan, kot nova maša, je bil pri Gregoriju Roseggerfeier, kjer pa je bilo vse polno frankfurtaric. O teh pa je rekel naš mogočni župan, da so to — avstrijske bandere! — Ubogi ljudje, ki imajo takšne župane! Da bi vendar naše c. kr. okrajno glavarstvo tega moža malo poučilo o njegovih pravicah!

Timenica. (Šola zaprta.) Radi oslovskega kašlja je tukajšnja šola za štirinajst dni zaprta.

Velikovec. (Umno gospodarstvo.) Koroški deželni kulturni svet je napravil poleg Velikovca pri »Hoprijanu« vzorno kmetijo, kjer se bodo menda kmečki sinovi učili gospodariti, ako jih bo do tedaj še kaj. Na tej kmetiji so nasadili letos polje pese za krmo. Ko je pesa lepo rastla, so ji pred osmimi dnevi postregli še z umetnim gnojilom, tako da se je menda vsa posušila. Ako je to res, bi kulturnemu svetu svetovali, naj bolje pazi na razne gospodarske poizkušnje, da ne bodo ljudi od gospodarskega napredka odvračevali.

Olšenica. (Dobro zadel.) Dobro zadel jo je tukajšnji posestnik Rak, po domače Miglar: Sejal je letos pol birna prašne ajde, ki mu je ravno pravočasno dozorela, da je mogel sam nasejati in je še prodati sedem birnov ljudem za seme, biren menda po 7 kron (50 kg). Za ajdo so se zadnje dni ljudje kar tepli in plačevali zanjo vsako ceno. Preveč je tako obubožanih posestnikov, ki žive le še od danes na jutri in ne mislijo, kaj bo treba po rženi žetvi — namreč semenske ajde!

Rženiče. (Nesreča pri živini.) Ljudje nimajo sreče z živino, katero jim je tukaj toliko priporočal g. Šumi. G. Fajniku, po domače Plažu, je minulo nedeljo poginil lep simendolski bik in v sredo potem drugi za kužno boleznijo. Velikovški živinozdravnik pravi: Ljudje so to živino radi vpeljali, pa jo bodo zopet radi opustili. Ljudje tudi tožijo, da jim cepajo teleta te pasme v hlevih, kjer se popred nikoli ni slišalo, da bi padala teleta.

Velikovec. (Slabe posledice umetnega gnojenja.) Ljudje so imeli marsikje letos z umetnimi gnojili slabo izkušnjo: trosili so na sneg gnojilo, vsled tega se je tam sneg spomladi hitro talil, nastal je led in pod ledom je odstopila trava ali setev. Naj bi se ljudje po teh slabih izkušnjah ne dali oplašiti, Naj bi se pa tudi od merodajne strani ljudem pri pouku povedalo, da se naj v jamah, kjer voda ne odteka, gnojila ne bi trosila po snegu, ker nastane nevarnost, da tla preveč oledene in se rastlinstvo pod ledom zaduši.

Štajersko.

Strašne povodnji. Ogrska je zadnji čas vsled velikih povodenj hudo trpela. V sredo, 16. t. m., so pa velikanske povodnji pustošile po Štajerskem, predvsem v Gradcu in okolici, kjer so napravile neizmerno veliko škode, ki je zaenkrat sploh ni mogoče preceniti. Proti petim popoldne so se kar večkrat zaporedoma utrgali težki oblaki; treskalo je in udarjalo, in padala je toča. Naliv je bil tako strašen, da je bilo v Gradcu več mestnih ulic na raznih krajih popolnoma pod vodo. Kanali niso mogli neizmerne množine vode požirati in je voda tekla preko njih, kakor deroča voda. Od več strani so poklicali na pomoč požarno brambo, da je reševala ljudi iz niže ležečih stanovanj in kleti. Valovi so ogrožali zdaj kak most, zdaj hiše in cele ulice. Požarna bramba ni bila kos težavni nalogi. Na pomoč ji je prišlo vojaštvo. Voda je porušila zidovje uršulinskega samostana in preplavila ves vrt. Preplavila je kleti in udrla celo v neko restavracijo in v cerkev Srca Jezusovega, okrog katere je bilo pravo jezero. Povodenj v Gradcu je zahtevala dve človeški žrtvi. Ob 9. uri zvečer so izvlekli iz stanovanja 68 let starega mestnega delavca Ilsingerja. Voda je udrla v njegovo stanovanje, predno je mogel pobegniti. Iz nekega drugega podzemskega stanovanja so vojaki ob 10. uri zvečer izvlekli 60 let starega črkostavca Wiedenhoferja. Hotel je pobegniti skozi okno, pa ni mogel prodreti železne mreže. Našli so ga mrtvega z glavo ob tleh, noge so mu tičale med okenskim omrežjem. — Tudi v okolici Gradca je voda strašno razsajala. V Št. Lenartu so bile vse hiše poldrug meter pod vodo. Ljudem je voda odnesla pohištvo, drva. Sestram od Sv. Križa je voda odnesla vse svinjske hleve s svinjami vred. V Reuterjevi kosarni je udrla voda v hleve; konji so se utrgali in jih je odneslo precej daleč, predno so se rešili. V Ragnitzu je odneslo vse mostove. Škoda, ki jo je povzročilo to grozno neurje v Gradcu in okolici, je tako ogromna, da se trenutno niti približno ne da preceniti. Cesarski namestnik je objavil oklic na dobra in radodarna srca prebivalcev zelene Štajerske, da bi se silno poškodovanim v njihovi največji bedi s prostovoljnimi darovi utrnile solze gorja. Tudi graški listi in drugi merodajni krogi se obračajo na občine, deželo, državo in sploh javnost za pomoč. Zlasti onim, ki so postali vsled neurja brez strehe in jim je povodenj vzela skoraj vse, je treba priskočiti na pomoč.

Odkritje Božidar Flegeričevega nagrobnika in spominske plošče. V nedeljo, dne 17. avgusta t. l., se vrši pri Sv. Bolfenku blizu Središča slovesno odkritje nagrobnega spomenika in spominske plošče pokojnega ljudskega pesnika Božidarja Flegeriča. Slovesnost se prične s cerkvenim opravilom in konča z ljudsko veselico na Flegeričevem domu. Natančni spored in razne podrobnosti se objavijo pravočasno.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Timenica.

V nedeljo, dne 20. julija, se nam je nudil nenavaden vžitek. Obiskalo nas je izobraževalno društvo »Edinost« iz Št. Tomaža in uprizorilo na župnijskem dvorišču igro »Tri sestre«, ki je vzbudila pri vseh gledalcih mnogo smeha in občudovanja. Vsi igralci so se dobro postavili; videlo se jim je, da se čutijo na odru že domače. Lep napredek! Ugajali so prav posebno tudi samospevi berača, ki bi se bil rad oženil, pa si ni mogel izbrati prave neveste, in neveste, ki je imela ravno iste težkoče glede ženina, in pa Luka, ki se je tako branil umreti. V odmorih so tamburaši pridno udarjali na svoje tamburice, slišali smo jih pri nas prvokrat, in pevci so zaokrožili več milih pesni tako lepo, da je marsikateri dejal, da je slovensko petje še vendar najlepše. Pač lepa je slovenska pesem in tako mila, pa žalibog da pri nas vedno bolj umira in izven cerkve je skoraj nikdar več ne slišiš. Udeležba je bila za naše razmere dobra, nebo nam tudi milo in tako je vse dobro poteklo. Pošteno smo se zabavali, prav iz srca se veselili; upajmo, da ne zadnjikrat!

Društvena naznanila.

Podružnica »Slovenske Straže« Marija na Zili priredi 3. avgusta ob 3. uri popoldne letni občni zbor v Vospernikovi gostilni v Podravljah. Govori č. g. novomašnik Ciril Kandut o Einspielerju, drugi govorniki o drugih važnih predmetih. K obilni udeležbi vabi posebno tudi mladino, moško in žensko, — odbor.

Ruda. V nedeljo popoldne, dne 27. julija 1913, po blagoslovu napravi izobraževalno kmetsko društvo za Rudo, Št. Peter in okolico zborovanje pri Zledku pod Lisno. Dekleta predstavljajo igro: »Skrivnostna zaroka«. Ob ugodnem vremenu se vrši zborovanje na prostem. — Odbor.

Cerkvene vesti.

Za prefekta v Marijanišču sta imenovana gg. semeniška duhovnika Ciril Kandut in Tomaž Schriefl.

Sodaliteta presv. Srca Jezusovega za dekanije Beljak, Šmohor in Trbiž ima svoj sestanek v sredo, dne 30. julija t. l., ob 3. uri popoldne v župnišču na Brdu v Zilski dolini.

Sv. Križ nad Črnečami. (Naša božja pot) je ohranila svojo privlačno moč do pobožnih romarjev zlasti v letošnjem jubilejnem letu, posvečenem proslavi sv. Križa! Postne petke smo obhajali kakor navadno; pridigar č. g. J. Jurko nas je vodil v visoko šolo sv. Križa. Dne 2., 3. in 4. maja je bila prva tridnevnica, na binkoštni torek običajne procesije. Vseh procesij je dozdaj letos prišlo 18. Dne 2. avgusta (sobota) se morejo pri Sv. Križu dobiti odpustki. Za spovednike bo preskrbljeno in romarjem dana priložnost, da zajemajo iz studenca milosti! Na Veliko Gospojnico, 15. avgusta, je obhod z Najsvetejšim. — Iskreno vabimo pobožne romarje zlasti v letošnjem svetem letu k sv. Križu, da si tu na prijaznem hribčku, v senci križa in pred podobo Matere dobrega sveta pridobe prav mnogo dušnega dobička!

Marijine družbe imajo svoj letošnji shod dne 10. avgusta v Dobrlivasi s sledečim sporedom: ob 8. pontifikalna sv. maša s skupnim obhajilom in slovesno pridigo; ob 11. skupno posvetovanje vseh načelnic in svetovalk. Po južini je ob pol 2. procesija iz farne v Marijino cerkev, kjer bo slovesni blagoslov in posvetitev Kraljici Mariji, nato shod: 1. Duhovnik Andrej Einspieler, vzordelavec Marijinim hčeram. 2. Naše delo, naše nade, ali: Kaj so Marijine družbe koroškim Slovencem. — Marijine hčere! Udeležite se prav mnogoštevilno te krasne manifestacije katoliške zavesti in pripeljite seboj tudi drugih somišljenic, da vidijo moč duha, ki nas druži! — Vlak gre iz Beljaka ob 5. uri 17 minut, iz Celovca ob 6. uri 28 minut zjutraj in pride v Dobrlovas ob 7. uri 15 minut. Kazalo bi, da bi članice iz Roža in Zile prenočile v Celovcu (Marienheim?). Vodniki Marijinih družb naj zanesljivo naznanijo do 8. avgusta število mladenk, ki se udeležijo shoda, na župnijski urad Dobrlavas, zaradi južine. Pa točno! Odhod iz Dobrlevasi ob 5. uri 45 minut, prihod v Celovec ob 6. uri 35 minut, v Beljak ob 8. uri zvečer. — V Žrelcu, 23. julija 1913. — Dr. Jan. Arnejc, knšk. poverjenik.

Pozor!
30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno **kolo** ali **šivalni stroj.** Popravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Gospodarske stvari.

Poročilo gospodarske zadruge v Sinčivasi.

Dovažanje žita se je zopet pričelo in novi pridelki že prihajajo v zadrugo. V tem času je primerno opomniti vse kmete in jih zopet opozoriti na pomen zadrug! Veliko posestnikov je ta pomen že spoznalo, veliko jih pa je, ki tega še ne razumejo. Če danes stopiš v zadrugo in potem k žitnemu trgovcu, ne boš takoj spoznal pomena zadruge, ali mislimo si nazaj v dobo, ko zadrug in skladišč še ni bilo: kadar žitne cene rastejo, lete prekupci kar križemo kakor komarji ob poletnih večerih, ali ko cene stoje, ali kadar zelo nazadujejo, bo vsak trgovec kmetu pravil, da žita ne potrebuje, da ga nima nikamor dejati, saj tudi navadni trgovci nimajo prostora, da bi mogli kje shranjevati večjih žitnih zalog. Žitni konsum se razdeljuje na vse leto, kmet pa mora v današnjih dneh gledati, da dobi prejkoslej denarja in spravi na trg svoj pridelek, kakor hitro ga more zmlatiti. V tem je bil en razlog, da so bile žitne cene v letih 80 do 1900 tako pogubno nizke. Kmet je silil v jeseni s pridelki na trg, in potem je seve trgovec silil z zalogo naprej, da zopet pride do svojega denarja. Ko se pa z blagom sili k prodaji, mora cena pasti vedno globlje in proti temu ni bilo drugega pomočka, kakor napraviti reservoarje, žitnice, po zadružni poti. Da se je žitna cena tako zdatno dvignila tekom desetih let, so bistveno pripomogla zadružna skladišča. Pred 15 leti se je plačalo za pšenico 8, danes 10 do 11, za rž 7, danes 8 do 10, za oves 6, danes 8 do 10, tako se je cena zvišala in se je kmetu omogočil zopet obstanek. Da so res zadružna skladišča pripomogla k boljšim cenam, pripoznava liberalno časopisje: liberalna »Grazer Tagespost« piše dne 29. junija 1913: »Naši industriji bi bilo nižjih žitnih cen zelo želeti. To se da doseči, ako se velikim posestnikom in kmečkim zadrugam onemogoči, dobiti posojil na svoje pridelke«. Ne vemo, kako hoče liberalizem ovirati in onemogočiti delo zadrug, ali iz teh besed naj ljudje spoznajo, kdo jim pomaga do boljših žitnih cen! Zadruge in nikdo drug! Ne ena zadruga, marveč vse skupaj, tiste stotine žitnih hramov, ki so se ustvarili po vsej Avstriji v prid kmetom.

To morajo kmetje uvidevati in se morajo zato krepko oklepati svojih zadrug. Zadruge delajo težje kakor živi trgovec. Trgovec kupi in sprejema, kadar ve, da se blaga lahko zopet iznebi. Kadar pa cene padajo, ga niti ne pogleda ali pa prevzame le po tako nizki ceni, da je pri tem varen. Odkar obstoje zadruge, se trgovci še bolj drže tega načela: kadar se lahko prodaja, iščejo vsi stari prekupci blaga, kadar pa žitni trg peša, se trgovec umakne. V takih slučajih potem nam trgovski listi notirajo cene — na papirju, to se pravi, stoje tam neke cene, ki jih pa nikdo ne da, in da se ljudem ne zameri, mora zadruga plačevati ljudem na podlagi teh cen, kar je tem slabše, če so razmere take, da se more poprej vedeti, da bo cena le še padla, ne pa rastla. Tako pride, da zadruga ne more redno pokrivati vseh svojih stroškov z lastnim zaslužkom, in vendar se mora do tega priti. Vlada zahteva, da se delo tako uravna: deloma morajo pomagati zadružniki sami, da svoje blago vozijo vedno v zadrugo, in da ga tedaj, ko se da pri njem malo zaslužiti, ne dajo drugim

prekupcem. Več ko pride blaga, lažje se dela, ker ima zadruga svoje osobje itak, potem je vse eno, ali pride 40 vagonov ali 60. Na drugi strani pa bo morala zadruga uvesti tisto poslovanje vsaj deloma, katero se je nameravalo v pričetku delovanja. Zadruga bo morala, tako zahteva poljedelsko ministrstvo, v takih časih, ko se začne žitna zaloga kopičiti, sprejemati žito le proti 80% naplačilu na blago. Redno se bo delalo, kakor do zdaj, ko pa se promet upre in se začne zaloga, n. pr. zaloga ovsa množiti nad 5, 6 do 10 vagonov, tedaj nastane nevarnost izgube, in ti nevarnosti se mora zadruga izogniti. V takih slučajih se bo uvedlo plačevanje, kakor je je imela nemška zadruga v Velikovcu že lani: dajalo se bo gospodarjem 80% cene in pozneje obračunalo. V tistih slučajih bo dobil zadružnik knjižico za blago, v katero se bo vpisovalo, kar je pripeljal, tako da mi bilo popolnoma plačano. V interesu kmetov je, da zadruga prospeva in pravilno je, da društvo samo plača svoje stroške, ki itak niso veliki: poslovodja gosp. Novak dela brezplačno in iz Celovca se vsa stvar vodi tudi brezplačno, za hlapce, voznike in obresti pa se mora pri rednem prometu zaslužiti!

Potem imamo še omeniti, da se zadruga ne more držati tistih žitnih cen, ki so objavljene v enem ali drugem listu. Uredništva listov niso dobro poučena, tudi uradna tržna poročila celovška niso taka, da bi se jih mogel kdo verno držati. Merodajne za večji promet nam morajo biti ponudbe, ki prihajajo žitni trgovini iz Ogrske, ali včasih, tako je bilo letos, tudi iz Češke, ki k nam prodaja žito. Potem so pa tudi v kvaliteti razlike, po katerih se cena giblje v 10% razliki. Kdor hoče vedeti cene, bi moral vpogledati velike dnevnike, ki imajo zanesljiva tržna poročila. Potem pa je treba pomisliti, da so tam navedene cene prodaje v velikem, torej ne cene, katere se dajo pri nadrobnem privozu. Našim gospodarjem moremo reči le, naj zadrugi zaupajo. Vodstvo bo vedno skrbelo, da se reelno plačuje, preplačevati pa ne more in ne sme!

Msgr. Podgorc.

Djekše. (Hranilnica in posojilnica.) Občni zbor hranilnice in posojilnice se je vršil dne 17. t. m. redno in pravilno z napovedanim dnevnim redom. Račun za lansko leto izkazuje sledeče: Promet 202.720 kron 12 vin.; vplačani deželi 3180 K; posojil se je dalo 18.874 K 82 vin. in vrnilo 15.055 K 16 vin.; skupno je izposojenih 128.259 kron 20 vin. Vložilo se je v hranilnico 56.554 K 4 vin. in vlog je bilo vzdignjenih za 48.486 K 26 vin.; skupno stanje hranilnih vlog znaša 196.167 K 48 vin. Hranilnica sama je imela koncem leta drugod naloženega denarja 31.170 K 72 vin. Čisti dobiček 189 K 18 vin. se je pridjal rezervnemu zakladu. Za dobre namene in časopise se je izdalo 66 K. Splošno je poslovanje hranilnice in posojilnice dobro. Lanskih denarnih bolezni in strahov tukaj nismo čutili, ker so ljudje več verjeli pametnim domačinom kakor tujim hujskačem. Ker so vse sosedne posojilnice v zadnjem času zvišale obrestno mero, je občni zbor sklenil, da se tudi na Djekšah zvišajo obresti za pol odstotka, torej pri vlogah na 4½% in pri posojilih na 5½%. Kakor drugod, tudi tukaj zdihujemo, da so vsakoletni stroški pri lastni hiši veliki in da popravila mnogo stanejo. Vendar pa ravno lastna hiša dá posojilnici moč in veljavo.

En prijem z roko zadostuje navadno, da preženemo skrninaste, protinove in nevralgične bolečine, in sicer če primemo za steklenico Fellerjevega bolečine pomirjujočega zeliščnega esenc-fluida z znamko „Elza-fluid“, ki ga modri, previdni ljudje imajo vedno pri hiši. Kdor naših čitateljev ga še nima, mu svetujemo, da naroči 12 steklenic za 5 kron od E. V. Fellerja, Stubica, Elza trg št. 67, Hrvatsko, kjer se dobivajo tudi edino pristne Fellerjeve odvajajoče kroglice, 6 škatlic za 4 krone franko.

Važno živežno in kuhinjsko vprašanje je že od nekdaj, ako sta meso in zelenjava kot vsakdanja hrana človeškemu telesu koristna. Nekateri dajo prednost lahko prebavni rastlinski hrani, drugi zopet postavljajo v svoj vsakdanji jedilni list zlasti mesno jed. Vendar so pristaši obeh smeri v eni točki edini, da telesu nikoli ni mogoče dovesti dovolj lahko prebavnih redilnih in užitnih snovi ob absolutni neškodljivosti jestvin, da se ohrani za delo zmožno. Temu dejstvu se ima tudi že 23 let dobro znana Kathreinerjeva Kneippova sladna kava zahvaliti, da je tako zelo razširjena. Prve avtoritete so izjavile, da ni bolj zdrave pijače kakor je „Kathreinerjeva“. Če se vpošteva, da je ta kavina specialiteta s posebnim „Kathreinerjevim postopanjem“ zadobila aromatični okus zrnate kave in je poleg tega prav poceni, je razumljivo, zakaj izkušene gospodinje pri nakupu izrecno zahtevajo „pristno Kathreinerjevo“.

Učenca, zmožnega obeh deželnih jezikov, sprejme takoj **tapetnik Josip Hofer v Celovcu,** Živinski trg 3.

Steckenpferd-lilijnomlečnato milo
prej ko slej neutrpno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Albin Novak
Sinčaves, Koroško.
Tovarniška zaloga in razpošiljavanje cerkvenih potrebščin, kakor: **Aparatolje za večno luč,** a la Guilon **stenje, steklo, kadilo, oglje** za kadilnice itd.
Za abstinente: raznovrstne sadne soke.
Cene solidne, postrežba točna!

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Loterijske številke.

Trst, 16. julija:	62	76	55	54	57
Dunaj, 19. julija:	32	39	25	38	20

Tržne cene v Celovcu

17. julija 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg od K	100 kg od v	100 kg do K	100 kg do v	80 litrov (biren) K	80 litrov (biren) v
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	20	50	22	—	12	48
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda za seme	32	—	35	50	17	—
Oves	21	32	22	48	7	70
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	20	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	8	80	—	—	3	96
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	9	50	10	50	—	—
„ kislo	7	—	9	—	—	—
Slama	4	50	6	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28		
Smetana, 1 „	—	60	1	20		
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	40		
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—		
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30		
„ „ sur. 1 „	2	—	2	20		
Svinjska mast 1 „	2	20	2	40		
Jajca. 1 par	—	13	—	18		
Piščeta, 1 par	2	80	3	60		
Race	—	—	—	—		
Kopuni, 1 par	—	—	—	—		
30 *cm* drva, trda, 1 m^2.	3	—	3	60		
30 „ „ mehka, 1 „ .	2	50	3	20		

Živina	Počrez od (v kronah)	Počrez do (v kronah)	100 kilogr. živa od	100 kilogr. živa do	100 kilogr. zaklana od	100 kilogr. zaklana do	Prignalo	Prodalo
Konji	—	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	360	—	—	—	—	—	4	2
Junci	330	—	—	—	—	—	1	1
Krave	320	500	74	—	—	—	36	19
Telice	310	—	—	—	—	—	1	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	14	50	—	—	—	—	220	180
Ovce	—	—	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—	—	—

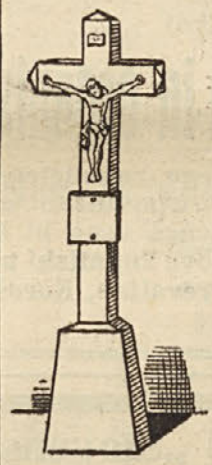

Rudolf Baudisch, Celovec
tovarna umetnih kamenov
dobavlja zajamčeno trpežne nagrobne križe od K 10·— naprej, nagrobne kamene z marmorno ploščo in napisom, zlatim in črnim, monumente, grobne ograje za polovico ceneje kakor naravni kamen.
Zaloga vzorcev na ogled. *Cenik zastonj.*
Les sprhni, železo zrjavi, umetni kamen trpi večno!

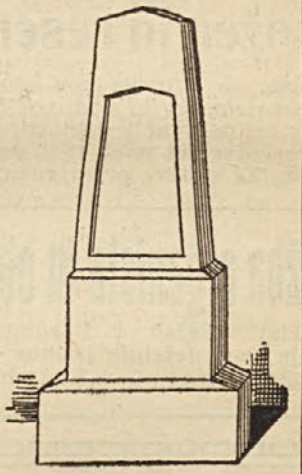

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje
Hotel Trabesinger
v Celovcu, Velikovška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica **hotela Trabesinger** se vljudno priporoča vsem velecenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V **hotelu Trabesinger** dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. V poletnem času pričakuje na kolodvoru gostov domači omnibus. Slovenski potniki in rodoljubi, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »**Hotel Trabesinger**« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela

Alojzija Leon.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

5%

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

5%

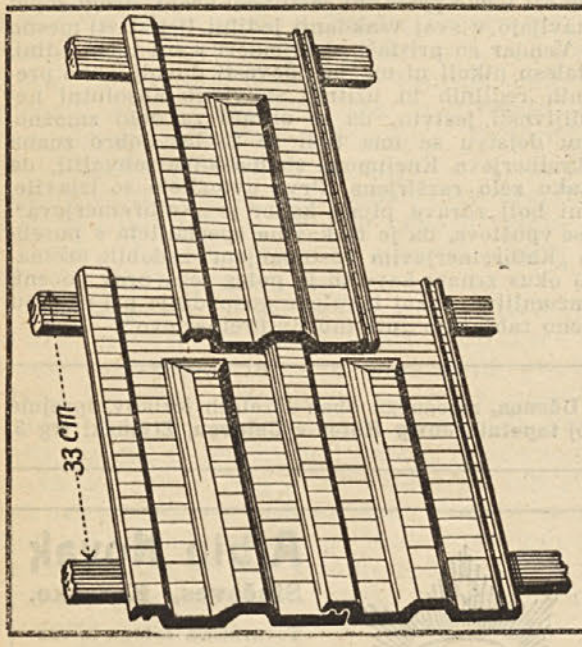

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini **dvojno zarezani**

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom

Brez odprtin navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!

: Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se sprejmejo.

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin **„Ria-balzam“** ne odstrani brez bolečin Vaših **kurjih očes, bradavic, trde kože v 3 dneh.** Cena lončku z jamčujočim pismom 1 K. **Kemeny, Košice** (Kaschau), I., poštni predal (12/829) Ogrsko.

Za dobičkanosno kmetijo

v bekštanjski občini na Koroškem se išče

zmožen in resen najemnik.

V najem se da prihodnje leto na več let za skrajno nizko najemnino in pod ugodnimi pogoji. Kdor ima nekaj kapitala in zmožnosti, naj ne zamudi prilike! — **Posredovalci dobe 15 % provizije.** — Naslov posestnika se izve pri upravništvu „Mira“ štev. 28.

Služba organista in občinskega tajnika

je oddati v **Selah** pri Borovljah. Služba je primerna. Znanje obeh deželnih jezikov potrebno. — Pojasnila daje županstvo v Selah, p. Borovlje, Koroško.

Hiša naprodaj!

V prijaznem kraju na državni cesti in postaji južne železnice je novo zidana hiša in gospodarsko poslopje, dalje lep sadni vrt, 7 johov njiv, 3 johe travnika, 1 joh paše in 8 johov gozda zaradi družbinskih razmer **naprodaj.** Da se tudi za več let v **najem.** — Pojasnila daje **Alojzij Tomazino Teucher v Lipi, pošta Vrba, Koroško.**

Odda se takoj

služba cerkovnika in organista

Najugodnejša za oženjenega rokodelca, ki bi lahko izvrševal tudi trgovinsko obrt. Prosto stanovanje, kolektura sena in žita. Plača po dogovoru. Več pove **župnijski urad Javorje,** pošta **Črna** pri Prevaljah, Koroško. Znamka!

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6·—, za družnike K 4·40, po pošti franko K 1·— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 9·20, za družnike K 6·80, po pošti franko K 1·— več.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2·40, po pošti K 2·50. Dobi se v vseh knjigarnah.

Važen oglas „Slovenske Straže“. Čitajte! Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah **zamorete obogateti** le s srečko!

Turška srečka

400.000

je v to svrho prva in najpriporočljivejša srečka
ker ima šest žrebanj vsako leto,
ker znašajo glavni dobitki vsako leto **400.000, 400.000, 400 000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov.**
ker vsaka srečka **mora** zadeti najmanj 400 frankov,
ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici,
ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja,
ker znaša mesečni obrok samo **4 krone 75 vinarjev,** in
ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

POZOR! Prihodnje žrebanje se vrši **dne 1. avgusta 1913!** Glavni dobitek **400.000** frankov!

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.

Važno! Sprejemajo se tudi priglasila k nakupu srečk avstrijske drž. razredne loterije.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8,000.000.

Rezervni fondi okroglo K 1,000.000·—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po **4 3/4 %** od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkulira in devinkulira vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni odpovedi po **5 %** proti 60 dnevni odpovedi po **5 1/2 %**

Lastnik in izdajatelj: Gregor Rinspieler, prošt v Tinjah. — Odgovorni urednik: Mihael Moškerc v Ljubljani. — Tiska Katoliška tiskarna v Ljubljani.